

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανάπτυξη των κοινωνικών παροχών»

(2011/C 44/05)

Γενικός εισηγητής: ο κ. VERBOVEN

Με την επιστολή της, της 29ης Απριλίου 2010, η κ. Laurette ONKELINX, Αντιπρόεδρος και Υπουργός Κοινωνικών Υποθέσεων και Δημόσιας Υγείας, ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εξ ονόματος της επερχόμενης βελγικής Προεδρίας και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να καταρτίσει διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα:

«Ανάπτυξη των κοινωνικών παροχών».

Στις 25 Μαΐου 2010 το Προεδρείο της ΕΟΚΕ ανέθεσε στο ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» την προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ.

Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει τον κ. Xavier VERBOVEN γενικό εισηγητή κατά την 464η σύνοδο ολομέλειάς της, της 14ης και 15ης Ιουλίου 2010 (συνεδρίαση της 14ης Ιουλίου 2010), και υιοθέτησε την παρούσα γνωμοδότηση με 66 ψήφους υπέρ, 3 ψήφους κατά και 10 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η ανάπτυξη των κοινωνικών παροχών αποτελεί αντικείμενο ειδικής διάσκεψης στο πλαίσιο της βελγικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η κοινωνική προστασία αποτελεί σημαντικό εργαλείο ανακατανομής, κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης, το οποίο βρίσκεται στην καρδιά της ανάπτυξης του ευρωπαϊκού σχεδίου. Τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα εγγυώνται, πιο συγκεκριμένα, την πρόσβαση σε επαρκή κοινωνικά εσοδήματα κατά την εμφάνιση κοινωνικών κινδύνων ή σε κοινωνική βοήθεια και στέγη για όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι στις 30 Νοεμβρίου 2009 υιοθέτησε μια διακήρυξη, με την οποία ζητεί από την Επιτροπή την υλοποίηση ενός προγράμματος κοινωνικής δράσης⁽¹⁾ προκειμένου τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα να έχουν ίση μεταχείριση με τους κανόνες ανταγωνισμού και τις οικονομικές ελευθερίες.

1.2 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η κοινωνική πολιτική ευνοεί την παραγωγικότητα. Υπενθυμίζει εκ νέου ότι όταν οι κοινωνικές πολιτικές και οι πολιτικές της αγοράς εργασίας είναι κατάλληλα σχεδιασμένες, συμβάλλουν στην προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της οικονομικής αποδοτικότητας και παραγωγικότητας. Η ουσία του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου βασίζεται στην αρμονική σχέση μεταξύ οικονομικής αποδοτικότητας και κοινωνικής προόδου⁽²⁾. Η συμμετοχή των πολιτών στο ευρωπαϊκό σχέδιο εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα των πολιτικών που εφαρμόζονται στους εν λόγω τομείς. Επίσης, η σημασία του ρόλου της κοινωνικής προστασίας ως σταθεροποιητικού παράγοντα θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη τόσο σε περίοδο ευνοϊκών όσο και σε περίοδο αρνητικών οικονομικών συνθηκών⁽³⁾.

1.3 Η σημερινή οικονομική και κοινωνική κρίση επιβάλλει περισσότερο από ποτέ μια φιλόδοξη ευρωπαϊκή στρατηγική με ορίζοντα το 2020. Αυτή η νέα στρατηγική, η οποία ορίστηκε από την Επιτροπή⁽⁴⁾, εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 17ης Ιουνίου 2010 και θα πρέπει να υιοθετηθεί επίσημα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το Σεπτέμβριο, αφορά τέσσερις τομείς: τη

γνώση και την καινοτομία, μια πιο βιώσιμη οικονομία, τη βελτίωση των επιπέδων απασχόλησης και την κοινωνική ένταξη. Η ΕΟΚΕ στηρίζει αυτό το πολυδιάστατο όραμα που στοχεύει σε μια έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, αλλά εκφράζει τη δυσανεξία της για το γεγονός ότι οι συστάσεις που περιλαμβάνονται στην προηγούμενη γνωμοδότησή της με θέμα «Η στρατηγική της Λισσαβώνας μετά το 2010» δεν λήφθηκαν υπόψη όσον αφορά ορισμένα σημεία όπου διαπιστώνονται ελλείψεις. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για την ανάγκη να καταρτισθούν «κατευθυντήριες γραμμές με μετρήσιμους στόχους σχετικά με την ισότητα των φύλων, την καταπολέμηση της απασχόλησης χωρίς κοινωνική ασφάλιση, τη μετάβαση σε μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, την καταπολέμηση της φτώχειας (ακόμη και όσων εργάζονται) καθώς και την αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού (λ.χ. με την παροχή κατάλληλης υποστήριξης σε περίπτωση ανεργίας ή ανικανότητας για εργασία καθώς και όσον αφορά την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες)⁽⁵⁾».

1.4 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η στρατηγική Ευρώπη 2020 περιλαμβάνει μια κατευθυντήρια γραμμή που αφορά ειδικά την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας, με τη δέσμευση ότι τουλάχιστον 20 εκατομμύρια πολίτες θα σταματήσουν να απειλούνται από τον κίνδυνο της φτώχειας και του αποκλεισμού⁽⁶⁾. Με δεδομένο ότι το 2010 ανακηρύχθηκε ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας, είναι αναγκαίο να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για την έξοδο από τη φτώχεια.

1.5 Σύμφωνα με το Συμβούλιο, ο καλύτερος τρόπος εξόδου από την κατάσταση αποκλεισμού είναι η πρόσβαση σε βιώσιμη, ποιοτική και έμμοιη απασχόληση με τον κατάλληλο τρόπο. Για τη δημιουργία μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς⁽⁷⁾ θα πρέπει να υιοθετηθούν διαρθρωτικά μέτρα βελτίωσης. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει τη σύναψη της συμφωνίας-πλαίσου για μια αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς της 9ης Δεκεμβρίου 2009 στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου. Αυτή η συμφωνία-πλαίσιο αποτυπώνει τη βούληση των κοινωνικών εταίρων να προάγουν αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς, να μεγιστοποιήσουν τη δυναμικότητα του εργατικού δυναμικού στην Ευρώπη, να αυξήσουν το ποσοστό απασχόλησης και να βελτιώσουν την ποιότητα της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 27 της 3.2.2009.

⁽²⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 309 της 16.12.2006.

⁽³⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επιτροπή κοινωνικής προστασίας, *Rapport conjoint sur la Protection et l'inclusion sociale 2010* (Κοινή έκθεση για την προστασία και την κοινωνική ένταξη 2010), δακτυλόγραφο, Φεβρουάριος 2010.

⁽⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2010)2020.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C128/3 της 18.5.2010, σημ. 4.4.

⁽⁶⁾ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 17.6.2010, Συμπεράσματα, EUCO 13/10.

⁽⁷⁾ Βλ. υποσημείωση 5.

1.6 Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως διατυπώνεται στο ψήφισμα της 6ης Μαΐου 2009 σχετικά με την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας⁽⁸⁾, ιδίως στην πρώτη αιτιολογική σκέψη: «η ενεργητική ένταξη δεν πρέπει να αντικαταστήσει την κοινωνική ένταξη, δεδομένου ότι οι ευάλωτες ομάδες που δεν μπορούν να συμμετάσχουν στην αγορά εργασίας έχουν δικαίωμα σε μια αξιοπρεπή ζωή και σε πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία και, συνεπώς, ένα ελάχιστο εισόδημα και προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές κοινωνικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας πρέπει να είναι διαθέσιμες ανεξαρτήτως της ικανότητας συμμετοχής ενός προσώπου στην αγορά εργασίας».

1.7 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι στη γνωμοδότηση της 12ης Ιουλίου 1989 για τη φτώχεια⁽⁹⁾, συνιστούσε την καθιέρωση «ενός ελάχιστου εισοδήματος για την ένταξη στην κοινωνία, το οποίο να αποτελεί ταυτόχρονα όριο ασφαλείας για τους άπορους καθώς και αναγκαίο μοχλό για την κοινωνική τους επανένταξη». Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη δυσανεξία της για το γεγονός ότι η εν λόγω γνωμοδότηση και η σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας⁽¹⁰⁾ δεν τυγχάνουν μέχρι σήμερα της δέουσας προσοχής. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επομένως την άποψη ότι η προοδευτική καθιέρωση μιας εγγύησης πόρων και παροχών στο πλαίσιο της κοινωνικής προστασίας θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσω ενός νέου μηχανισμού, ο οποίος θα συνυπολογίζει τις εθνικές ιδιαιτερότητες και θα στηρίζει πιο αποτελεσματικά τις πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας που ασκούνται σε διάφορα κράτη μέλη. Ο στόχος μείωσης της φτώχειας που προβλέπεται στη στρατηγική Ευρώπη 2020 αποτελεί, από αυτήν την άποψη, σημαντικό μοχλό.

1.8 Όσον αφορά τα κοινωνικά επιδόματα αναπλήρωσης, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι επί του παρόντος δεν αποτελούν όλα αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής στο πλαίσιο της ανοικτής μεθόδου συντονισμού (ΑΜΣ) σχετικά με την κοινωνική προστασία. Με τον καθορισμό των στόχων και με τη χρήση κοινών δεικτών, καθώς και με την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, η ΑΜΣ επιδιώκει να μεταρρυθμίσει τα συστήματα κοινωνικής προστασίας στους τομείς της καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, των συντάξεων, των υπηρεσιών υγείας και μακροχρόνιας περιθαλψής. Τα επιδόματα ανεργίας, ανικανότητας για εργασία, μητρότητας, αναπηρίας, καθώς και εκείνα που χορηγούνται σε θύματα εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας δεν λαμβάνονται υπόψη σε αυτή τη σημαντική διαδικασία. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι η δράση της κοινωνικής προστασίας στο πλαίσιο της ΑΜΣ θα πρέπει να επεκταθεί σε όλα τα επιδόματα αναπλήρωσης του εισοδήματος. Συστήνει πιο συγκεκριμένα την καθιέρωση ενός μηχανισμού παρακολούθησης για τη μελέτη του ενδεδειγμένου επιπέδου χορήγησης επιδομάτων.

1.9 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας προϋποθέτει την αποτελεσματική εξισορρόπηση των κινήτρων για την αύξηση της προσφοράς εργατικού δυναμικού και των μέτρων για την εξασφάλιση επαρκούς κοινωνικής

προστασίας σε συνδυασμό με την αποδοτικότητα των δαπανών στον εν λόγω τομέα. Ως προς το πρώτο σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι το εισόδημα δεν θα πρέπει να είναι ο μοναδικός παράγοντας που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Άλλοι παράγοντες όπως η διαθεσιμότητα, η αποτελεσματικότητα και η ποιότητα των υπηρεσιών φύλαξης παιδιών, τα μέτρα για την προσβασιμότητα των ατόμων με ειδικές ανάγκες, οι υποδομές πρόσληψης αιτούντων εργασία, κατάρτισης, εκπαίδευσης και δημόσιας υγείας έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο⁽¹¹⁾. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει εκ νέου τη βούλησή της να ενισχυθεί η ΑΜΣ με την υλοποίηση μετρήσιμων στόχων στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, ιδίως όσον αφορά τους δείκτες αναπλήρωσης ή κάλυψης, αλλά και στον τομέα της πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες⁽¹²⁾. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η γενίκευση των συστημάτων ενεργοποίησης δεν αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής στο πλαίσιο της κοινωνικής προστασίας της ΑΜΣ. Υποστηρίζει ότι θα πρέπει να καταρτισθεί μια έκθεση στο πλαίσιο της επιτροπής κοινωνικής προστασίας, προκειμένου να εξετασθεί εάν οι μηχανισμοί ενεργοποίησης αποτελούν καρπό της εξισορρόπησης των αξιών της αλληλεγγύης, της υπευθυνότητας και της συνοχής.

1.10 Η ΕΟΚΕ εμμένει στον ουσιαστικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών και οι κοινωνικοί εταίροι σε όλα τα θέματα που συνδέονται με τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, καθώς και στην ενίσχυση της ΑΜΣ ως δημοκρατικής διαδικασίας.

2. Εισαγωγή και πλαισίωση

2.1 Η κοινωνική προστασία αποτελεί σημαντικό εργαλείο ανακατανομής και αλληλεγγύης, η οργάνωση και η χρηματοδότηση του οποίου υπάγονται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας είναι ποικίλα, με ξεχωριστή δομή σε κάθε κράτος μέλος. Η κοινωνική προστασία βρίσκεται στην καρδιά του ευρωπαϊκού σχεδίου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 9 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽¹³⁾, ενώ και το άρθρο 34 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων⁽¹⁴⁾ αναγνωρίζει και σέβεται:

— αφενός, το δικαίωμα πρόσβασης στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στις κοινωνικές υπηρεσίες που εξασφαλίζουν προστασία σε περιπτώσεις όπως η μητρότητα, η ασθένεια, το εργατικό ατύχημα, η εξάρτηση ή το γήρας, καθώς και σε περίπτωση απώλειας της απασχόλησης·

— αφετέρου, το δικαίωμα κοινωνικής αρωγής και στεγαστικής βοήθειας προς εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλους όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους.

2.2 Εκτός από την εξασφάλιση ενός επαρκούς εισοδήματος για τα ανενεργά άτομα ή κατά την εμφάνιση ορισμένων κοινωνικών κινδύνων, η κοινωνική προστασία θα πρέπει επίσης να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στη διασφάλιση των επαγγελματικών μεταβάσεων για τη σωστή ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας.

⁽⁸⁾ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ψήφισμα της 6.5.2009, 008/2335(INI).

⁽⁹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 221 της 28.8.1989 και ΕΕ C 128/15 της 18.5.2010.

⁽¹⁰⁾ Σύσταση του Συμβουλίου της 24.6.1992, 92/441/ΕΟΚ, ΕΕ L 245 της 26.8.1992.

⁽¹¹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 302 της 7.12.2004.

⁽¹²⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 128/10 της 18.5.2010 και ΕΕ C 302 της 7.12.2004.

⁽¹³⁾ Άρθρο 9 της ΣΛΕΕ, ΕΕ C 115 της 9.5.2008.

⁽¹⁴⁾ Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ΕΕ C 364 της 18.12.2000.

2.3 Απέναντι στις συνέπειες της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, τα συστήματα κοινωνικής προστασίας όχι μόνο συνέβαλαν στην προστασία των Ευρωπαίων από τις σοβαρότερες επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης, αλλά διαδραμάτισαν αντικυκλικό ρόλο οικονομικού σταθεροποιητή⁽¹⁵⁾. Ελλείψει φιλόδοξων πολιτικών σύγκλισης, τα συστήματα αυτά θα μπορούσαν να τεθούν σε κίνδυνο, κυρίως λόγω πρακτικών ανταγωνισμού που αναπτύσσονται από ορισμένα κράτη μέλη, για τα οποία η μείωση των κοινωνικών δαπανών αποτελεί μοχλό προσέλκυσης ξένων επενδύσεων. Αυτή η διαδικασία, η οποία αποτελεί ήδη μια πραγματικότητα σε φορολογικό και μισθολογικό επίπεδο, τείνει να επεκταθεί σε κοινωνικό επίπεδο⁽¹⁶⁾.

2.4 Ενόψει της εφαρμογής της νέας στρατηγικής Ευρώπη 2020, αξίζει να σημειωθεί ότι η ανάπτυξη της οικονομίας και της απασχόλησης δεν εγγυάται από μόνη της μια καλύτερη κοινωνική συνοχή. Τα τελευταία δέκα χρόνια οι ανισότητες έχουν οξυνθεί και η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός παραμένουν μείζον πρόβλημα στην πλειονότητα των χωρών της ΕΕ⁽¹⁷⁾. Η ΕΟΚΕ τονίζει την αναγκαιότητα καταπολέμησης αυτών των φαινομένων με πολιτικές που δεν έρχονται μόνο να αντιμετωπίσουν αλλά και να προλάβουν συνθήκες φτώχειας. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στο φαινόμενο της παιδικής φτώχειας, η οποία είναι καθοριστική για την ανάπτυξη και την πορεία της μετέπειτα ζωής του ατόμου.

2.5 Γενικότερα η κοινωνική προστασία και ειδικότερα τα κοινωνικά επιδόματα αντιμετωπίζουν σήμερα τέσσερις βασικές προκλήσεις:

- τις συνέπειες της κρίσης, αφενός, με την αύξηση των δαπανών για την ανεργία λόγω των πολυάριθμων απολύσεων και, αφετέρου, με τις πιέσεις που ασκούνται στα δημόσια οικονομικά. Για την αποφυγή καταστάσεων μακροχρόνιας ανεργίας απαιτείται η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας προκειμένου να παρέχεται ένα ενεργό και ασφαλές πλαίσιο που θα εξασφαλίζει την πρόσβαση και την επιστροφή σε ποιοτικές θέσεις εργασίας, καθώς και τη βιωσιμότητα των συστημάτων·
- το φαινόμενο της γήρανσης του πληθυσμού, οι συνέπειες του οποίου θα είναι σημαντικές στον τομέα των συντάξεων και των υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Η διαγενεακή αλληλεγγύη προϋποθέτει επαρκή επίπεδα συντάξεων και επενδύσεις στον τομέα αυτό, ιδιαίτερα δε όσον αφορά τη στήριξη της εξάρτησης·
- την अपαράδεκτη αύξηση της φτώχειας και της ανισότητας. Οι στόχοι μείωσης της φτώχειας που ορίζονται στη νέα στρατηγική Ευρώπη 2020 είναι φιλόδοξοι και απαιτούν συντονισμένη προσπάθεια των κρατών μελών σε διάφορους τομείς πολιτικής δράσης σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών·

⁽¹⁵⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επιτροπή κοινωνικής προστασίας, *Croissance, l'emploi et le progrès social dans l'UE - Principaux messages* (Ανάπτυξη, απασχόληση και κοινωνική πρόοδος στην ΕΕ – Κύρια μηνύματα), δακτυλόγραφο, Σεπτέμβριος 2009.

⁽¹⁶⁾ Klaus Busch, «World Economic Crisis and the Welfare State – Possible solutions to reduce the economic and social imbalances in the world economy, Europe and Germany», Ανάλυση διεθνούς πολιτικής, Friedrich-Ebert-Stiftung, Φεβρουάριος 2010.

⁽¹⁷⁾ Βλ. σημείο 15.

— την απαραίτητη ενίσχυση της ευημερίας και της κοινωνικής συνοχής των ευρωπαίων πολιτών. Τα τελευταία χρόνια οι ευρωπαίοι πολίτες ζητούν νέες κοινωνικές πολιτικές που είναι αποτελεσματικές και προοδευτικές σε κοινωνικό επίπεδο και βιώσιμες σε οικονομικό επίπεδο.

3. Επαρκή επιδόματα αναπλήρωσης του εισοδήματος

3.1 Τα κοινωνικά επιδόματα που αποσκοπούν στην εξασφάλιση εισοδήματος στον πολίτη που είναι άνεργος, συνταξιοδοτείται, έχει ασθένεια ή αναπηρία κατέχουν σημαντική θέση στα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Ανεξάρτητα από τον τρόπο χρηματοδότησής τους, τις αρχές που τα διέπουν (ασφαλιστική ή καθολική) ή τους όρους χορήγησής τους, αποσκοπούν στη διασφάλιση σταθερού και επαρκούς εισοδήματος κατά τις εν λόγω περιπτώσεις κοινωνικού κινδύνου. Σε αυτό το πλαίσιο, αποκτούν ρόλο ασφαλιστικής δικλίδας ως προς τα άτομα και ως προς την κοινωνία γενικότερα. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι ως επιβάρυνση, αλλά ως παραγωγική επένδυση προς όφελος όλων.

3.2 Οι σημαντικές ανατροπές που βιώνουν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες λόγω της παγκοσμιοποίησης, των τεχνολογικών αλλαγών, του φαινομένου της γήρανσης του πληθυσμού και πρόσφατα της οικονομικής κρίσης του 2008 επέφεραν βαθιές αλλαγές στα συστήματα κοινωνικής προστασίας γενικότερα και στα επιδόματα αναπλήρωσης του εισοδήματος ειδικότερα. Οι πολιτικές εκσυγχρονισμού των τελευταίων είκοσι ετών στοχεύουν ουσιαστικά στην εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών των διαφόρων κρατών μελών και στη διασφάλιση της οικονομικής ανάπτυξης, ιδίως με υψηλούς δείκτες απασχόλησης. Με αυτόν τον τρόπο, τα κοινωνικά επιδόματα λειτουργούν ως κίνητρο για μεγαλύτερη συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

3.3 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι το επίπεδο προστασίας που εξασφαλίζεται από αυτά τα επιδόματα εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τις δημόσιες χρηματοδοτήσεις, οι οποίες υπόκεινται επί του παρόντος σε ισχυρές πιέσεις λόγω της οικονομικής κρίσης και της γήρανσης του πληθυσμού. Υπενθυμίζει ωστόσο ότι εναντιώνεται σε «κάθε προσπάθεια αποδυνάμωσης της αλληλεγγύης στην οποία θεμελιώνεται η κοινωνική προστασία και η οποία είναι ωφέλιμη για την Ευρώπη»⁽¹⁸⁾. Η χορήγηση επιδομάτων που διατηρούν εν μέρει το επίπεδο ζωής είναι απαραίτητη για την καλύτερη κατανομή των αγαθών και των εισοδημάτων, αλλά και για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής. Στο ίδιο πνεύμα, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία των μηχανισμών που προσαρμόζουν τα επιδόματα ανάλογα με την εξέλιξη του επιπέδου ζωής. Για το λόγο αυτόν, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την καθιέρωση ενός μηχανισμού παρακολούθησης στο πλαίσιο της ΑΜΣ για τη μελέτη του ενδεδειγμένου επιπέδου χορήγησης επιδομάτων.

3.4 Η ΕΟΚΕ ζητεί την εφαρμογή ενός προγράμματος κοινωνικής δράσης που θα βασίζεται σε μια θετική συνεργασία μεταξύ των κρατών και όχι σε έναν «αγώνα δρόμου για τη χαμηλότερη θέση» όσον αφορά τα κοινωνικά δικαιώματα, την κοινωνική προστασία και τις συνθήκες εργασίας⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁸⁾ Βλ. σημείο 5.

⁽¹⁹⁾ Βλ. σημείο 1.

3.5 *Ανεργία: ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας ως επένδυση προς όφελος της ανταγωνιστικότητας και της κοινωνικής ένταξης*

3.5.1 Η ασφάλιση ανεργίας συνιστά ουσιαστικό κοινωνικό αγαθό, εφόσον αποσκοπεί στην προστασία κάθε εργαζομένου ενάντια στις συνέπειες της απόλυσης ή της αναδιάρθρωσης. Στόχος είναι η εξασφάλιση ενός επαρκούς και σταθερού επιπέδου πόρων που αποτελεί την πρωταρχική προϋπόθεση για τη διασφάλιση της επαγγελματικής κινητικότητας και, ως εκ τούτου, της επιστροφής στην απασχόληση ⁽²⁰⁾.

3.5.2 Η ασφάλιση ανεργίας δεν θα πρέπει να περιορίζεται στη χορήγηση επιδομάτων, αλλά να συνδέεται με κατάλληλα και δυναμικά υποστηρικτικά μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας της απασχόλησης. Οι εν λόγω ενεργητικές πολιτικές θα πρέπει να παρέχουν εξατομικευμένη υποστήριξη και πρόσβαση σε προγράμματα κατάρτισης για την απόκτηση ειδικότητας ⁽²¹⁾. Επιπλέον, άλλοι παράγοντες όπως η διαθεσιμότητα, η αποτελεσματικότητα και η ποιότητα των υπηρεσιών φύλαξης παιδιών, αλλά και τα μέτρα για την προσαρμοστικότητα των ατόμων με αναπηρία, οι υποδομές δημόσιας εκπαίδευσης και υγείας έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο ⁽²²⁾. Οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη λειτουργία αυτών των απαραίτητων στοιχείων για την ομαλή επαγγελματική μετάβαση.

3.5.3 Από την άλλη πλευρά, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων διαρθρωτικής βελτίωσης για τη δημιουργία μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς ⁽²³⁾. Για το σκοπό αυτόν, αξίζει να σημειωθεί η σύναψη συμφωνίας-πλαίσου για μια αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς στις 9 Δεκεμβρίου 2009 στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου. Αυτή η συμφωνία-πλαίσιο αποτυπώνει τη βούληση των κοινωνικών εταίρων να προάγουν αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς, να μεγιστοποιήσουν τη δυναμικότητα του εργατικού δυναμικού στην Ευρώπη, να αυξήσουν τους δείκτες απασχόλησης και να βελτιώσουν την ποιότητα της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων.

3.5.4 Η ΕΟΚΕ κρίνει απαραίτητη τη συμφωνία για την αντιμετώπιση της ανεργίας, με την ανάδειξη της απασχόλησης σε μια πιο οικονομικά ενδιαφέρουσα επιλογή. Με την εφαρμογή συντονισμένων πολιτικών σε κοινωνικό, μισθολογικό και φορολογικό επίπεδο, θα πρέπει τα άτομα με χαμηλές απολαβές και λίγα προσόντα να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε έμμοιδη εργασία για να ξεφύγουν από τη φτώχεια και την ανεργία ⁽²⁴⁾.

3.5.5 Τα επιδόματα ανεργίας που συνδέονται με δυναμικές πολιτικές της αγοράς εργασίας επιτρέπουν τη σταθεροποίηση της οικονομίας και την προώθηση μιας ενεργητικής προσαρμογής στην αλλαγή με τη βελτίωση των δεξιοτήτων και με αποτελεσματικές πρωτοβουλίες στον τομέα της αναζήτησης εργασίας και του αναπροσανατολισμού ⁽²⁵⁾. Ωστόσο, οι πολιτικές ενεργοποίησης που ασκούνται επί του παρόντος στα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ο

καρπός της εξισορρόπησης μεταξύ των αξιών της αλληλεγγύης, της υπευθυνότητας και της συνοχής, και δεν θα πρέπει να παρουσιάζουν ανισότητες, αποκλίσεις και διαχωρισμούς σε μορφές άτυπης απασχόλησης, περιορισμένων προσόντων ή/και χαμηλής αμοιβής. Επιπλέον, απαιτείται σύνεση ως προς τα μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση των κριτηρίων επιλεξιμότητας, ιδίως σε καιρό οικονομικής κρίσης όπου η ζήτηση εργατικού δυναμικού δεν είναι σημαντική. Ο κίνδυνος είναι να βρεθούν σε ακόμη πιο επισφαλή θέση τα αποκλεισμένα άτομα, γεγονός που αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό εμπόδιο σε επίπεδο επαγγελματικής (επαν)ένταξης. Αυτές οι πολιτικές μπορούν επίσης να έχουν ως παρενέργεια τη μετακίνηση προς άλλους τομείς κοινωνικής προστασίας όπως η κοινωνική αρωγή ή η ανικανότητα για εργασία, κάτι που είναι απευκταίο.

3.6 *Συνταξιοδότηση: επαρκείς συντάξεις για την αντιμετώπιση της γήρανσης*

3.6.1 Με τον αριθμό των συνταξιούχων στην Ευρώπη να αυξάνεται και τον αριθμό των ατόμων σε ηλικία εργασίας να μειώνεται, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενθάρρυνε τα κράτη μέλη να ξεκινήσουν μεταρρυθμίσεις στα συνταξιοδοτικά τους συστήματα για την εξασφάλιση επαρκών και βιώσιμων συντάξεων. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις βασίζονται στους ακόλουθους άξονες: παροχή κινήτρων για τη διατήρηση στην εργασία για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, στήριξη συμπληρωματικών συντάξεων, καθιέρωση πιο ισχυρών δεσμών μεταξύ των κοινωνικών εισφορών και των επιδομάτων, συνυπολογισμός της αυξανόμενης μακροβιότητας κατά τον προσδιορισμό των επιδομάτων, επαρκής χρηματοδότηση της ελάχιστης σύνταξης, χορήγηση πιστωτικών μορίων στα δικαιώματα συνταξιοδότησης για τις περιόδους περιθάλψης και αυτόματοι ή ημιαυτόματοι μηχανισμοί επανεξέτασης.

3.6.2 Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας παραμένει ιδιαίτερα υψηλό στα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω (20 % κατά μέσο όρο στις 27 χώρες της Ένωσης έναντι 17 % για το σύνολο του πληθυσμού), και αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις γυναίκες (για τις οποίες το ποσοστό αγγίζει το 22 %). Έτσι δημιουργείται ένα πρόβλημα επάρκειας μεταξύ του επιπέδου των συντάξεων γήρατος και των εισοδημάτων του υπόλοιπου πληθυσμού. Στόχος της σύνταξης γήρατος είναι η παροχή στους συνταξιούχους ενός σίγουρου εισοδήματος που αντικαθιστά το εισόδημα που λάμβαναν κατά τη διάρκεια του ενεργού βίου, με συνυπολογισμό του προηγούμενου επιπέδου ζωής. Για το μέλλον, θα πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για τη μείωση των εισοδηματικών αποκλίσεων που συνδέονται με τις διαφορετικές συντάξεις μεταξύ των συνταξιούχων, ανδρών και γυναικών, αλλά και για την ορθή κάλυψη του κινδύνου γήρατος στους εργαζομένους σε άτυπες μορφές απασχόλησης ή σταδιοδρομίας. Οι διαχωρισμοί που υφίστανται ακόμη στην αγορά εργασίας μεταξύ ανδρών και γυναικών έχουν σημαντικές συνέπειες στη θεμελίωση κεκτημένων δικαιωμάτων και επομένως στις προοπτικές συνταξιοδότησης των γυναικών ⁽²⁶⁾. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει επίσης ότι η γενίκευση των συστημάτων ελάχιστης σύνταξης συνεισφέρει καθοριστικά στην καταπολέμηση της φτώχειας των ηλικιωμένων. Η ΕΟΚΕ επιμένει ότι η επιτροπή κοινωνικής προστασίας και η ΑΜΣ θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στο σημείο αυτό.

3.6.3 Τα δημόσια συνταξιοδοτικά συστήματα αντιπροσωπεύουν την κυριότερη πηγή συντάξεων γήρατος. Υπό αυτές τις συνθήκες είναι απαραίτητο να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της διάρκειας και της οικονομικής τους βιωσιμότητας.

⁽²⁰⁾ Florence LEFRESNE, «Regard comparatif sur l'indemnisation du chômage: la difficile sécurisation des parcours professionnelles», Chronique internationale de l'IREC – αριθ.º115, Νοέμβριος 2008 σ. 23.

⁽²¹⁾ Βλ. σημείο 18.

⁽²²⁾ Βλ. σημείο 11.

⁽²³⁾ Βλ. σημείο 5.

⁽²⁴⁾ Βλ. σημείο 11.

⁽²⁵⁾ Βλ. σημείο 2.

⁽²⁶⁾ Βλ. σημείο 11.

Σύμφωνα με την ΕΟΚΕ, η επαρκής χρηματοδότηση αυτών των δημόσιων συστημάτων στηρίζεται σε ένα υψηλό ποσοστό απασχόλησης, καθώς και σε συμπληρωματικά μέτρα χρηματοδότησης που εφαρμόζονται από ορισμένα κράτη μέλη. Τα συστήματα αυτά βασίζονται στην αρχή της αλληλεγγύης και καλλιεργούν δεσμούς μεταξύ και εντός των γενεών που συνεισφέρουν στην κοινωνική συνοχή. Επιπλέον εξασφαλίζουν συνταξιοδοτικά δικαιώματα για τις περιόδους ανεργίας και διακοπής της σταδιοδρομίας για λόγους ασθένειας ή για οικογενειακούς λόγους. Η οικονομική τους σταθερότητα δοκιμάστηκε κατά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

3.6.4 Εκτός από τα εν λόγω δημόσια συνταξιοδοτικά συστήματα έχουν αναπτυχθεί συμπληρωματικά συνταξιοδοτικά συστήματα. Αυτά προσφέρουν επιπλέον πόρους στους συνταξιούχους και θα πρέπει να γενικευθούν για το σύνολο των εργαζομένων. Ωστόσο, δεν μπορούν να αποτελέσουν εναλλακτική λύση στο πρόβλημα της βιωσιμότητας των δημόσιων συνταξιοδοτικών συστημάτων και κυρίως δεν μπορούν να τα αμφισβητήσουν. Με γνώμονα το συμφέρον του ασφαλισμένου και του συνταξιούχου, η ανάπτυξη και η λειτουργία αυτών των συμπληρωματικών συστημάτων θα πρέπει να απαντούν σε συγκεκριμένες απαιτήσεις και πιο συγκεκριμένα θα πρέπει να εντάσσονται σε ένα ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο που θα έχει αναπτυχθεί σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους. Δεν θα πρέπει να αποτελούν μόνον επενδυτικά κεφάλαια για την εξασφάλιση προσωπικής σύνταξης, αλλά θα πρέπει να καλύπτουν την πιθανότητα θανάτου και να εξασφαλίζουν ένα εισόδημα για τις περιόδους ασθένειας, ανεργίας ή απουσίας για οικογενειακούς λόγους. Η πρόσβαση στα εν λόγω συμπληρωματικά συστήματα θα πρέπει να εξασφαλίζεται για όλους τους εργαζομένους του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών θα πρέπει να εφαρμόζεται. Οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να συμμετέχουν στη λειτουργία τους κατόπιν διαπραγματεύσεων, καθώς και στον έλεγχο της διαχείρισής τους. Τέλος, είναι αναγκαία η προώθηση επενδύσεων που έχουν θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση και η αποτροπή επενδύσεων αποκλειστικά κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

3.7 Η ανικανότητα για εργασία: ένα σημαντικό δίκτυ ασφαλείας για τους εργαζομένους που αντιμετωπίζουν ασθένεια ή αναπηρία

3.7.1 Εκτός από την ανεργία και τη σύνταξη, η τρίτη κατηγορία επιδομάτων αναπλήρωσης του εισοδήματος αφορά τα επιδόματα που χορηγούνται σε περίπτωση ανικανότητας για εργασία, αναπηρίας, εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας. Έτσι προκύπτει το ζήτημα της επαρκούς αναπλήρωσης του εισοδήματος και της επιστροφής ή της πρόσβασης στην απασχόληση. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει τη θέση που έχει εκφράσει στην προηγούμενη γνωμοδότησή της για την κοινωνική ένταξη⁽²⁷⁾. Η λήψη ενός εισοδήματος είναι μεν απαραίτητη προϋπόθεση για μια αξιοπρεπή διαβίωση, δεν είναι ωστόσο επαρκής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ένταξη των πολιτών στην επαγγελματική ζωή δεν λαμβάνει πάντα τη δέουσα προσοχή και αυτό συμβαίνει παρά τις νομικές διατάξεις που έχουν θεσπισθεί για το σκοπό αυτό. Οι πρακτικές ρυθμίσεις για την παροχή προσανατολισμού ή βοήθειας στην αναζήτηση απασχόλησης ή για την επιστροφή στην απασχόληση είναι συχνά επίπονες και ακατάλληλες.

3.7.2 Τα άτομα που αδυνατούν να εργαστούν θα πρέπει να λαμβάνουν ικανοποιητική ενίσχυση του εισοδήματος ώστε να ζουν αξιοπρεπώς. Για το σκοπό αυτό, το χορηγούμενο επίδομα δεν θα

πρέπει να λαμβάνει υπόψη μόνο τη διατήρηση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου ζωής, αλλά και τα ειδικά έξοδα στα οποία εκτίθεται το εκάστοτε πρόσωπο λόγω της ασθένειας ή της αναπηρίας του. Οι πολιτικές που αποσκοπούν στην παροχή προσβάσιμων και ποιοτικών υπηρεσιών ιατροφαρμακευτικής περιθαλψής έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, όπως και εκείνες που προωθούν την ανάπτυξη υποδομών και κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχονται σε καταστάσεις εξάρτησης για την εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης (βλ. υπηρεσίες φροντίδας και βοήθειας κατ'οίκον, βοήθεια τρίτου προσώπου, κλπ.).

4. Ελάχιστο εισόδημα και κοινωνική ένταξη

4.1 Στη γνωμοδότηση της 12ης Ιουλίου 1989 για τη φτώχεια⁽²⁸⁾, η ΕΟΚΕ συνιστούσε την καθιέρωση «ενός ελάχιστου εισοδήματος για την ένταξη στην κοινωνία, το οποίο να αποτελεί ταυτόχρονα όριο ασφαλείας για τους άπορους καθώς και αναγκαίο μοχλό για την κοινωνική τους επανένταξη». Η γνωμοδότηση αυτή αναφέρεται στη σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας⁽²⁹⁾, η οποία υποστηρίζει τη σταδιακή καθιέρωση μιας εγγύησης πόρων στο πλαίσιο των συστημάτων κοινωνικής προστασίας των διαφόρων κρατών μελών εντός 5 ετών. Περίπου είκοσι χρόνια αργότερα και ενώ η Ένωση ανακηρύσσει το 2010 σε ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας, διαπιστώνει κανείς ότι αυτά τα αιτήματα και οι συστάσεις παραμένουν νεκρό γράμμα. Το 2008 η Επιτροπή επισήμαινε στη σύσταση της 3ης Οκτωβρίου 2008 σχετικά με την ενεργητική ένταξη⁽³⁰⁾ ότι η σύσταση της 1992 «παραμένει πράξη αναφοράς για την κοινοτική πολιτική σε θέματα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού και δεν έχει χάσει καθόλου τη σπουδαιότητά της, αν και πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για την πλήρη υλοποίησή της». Πιο πρόσφατα, στο πλαίσιο του ψηφίσματος της 6ης Μαΐου 2009 σχετικά με την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας⁽³¹⁾, το Κοινοβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να διαθέσουν επαρκές συμπλήρωμα πόρων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και «επισημαίνει την ανάγκη για κατάλληλη εισοδηματική στήριξη βάσει των συστάσεων 92/441/ΕΟΚ και 2008/867/ΕΚ, η οποία πρέπει να είναι επαρκής, διαφανής, διαθέσιμη σε όλους και μακροπρόθεσμα βιώσιμη».

4.2 Σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την άποψη ότι αυτή η εγγύηση πόρων θα πρέπει ορίζεται με βάση το υφιστάμενο επίπεδο ζωής σε κάθε κράτος μέλος. Αυτό προϋποθέτει την αναφορά σε κατάλληλους δείκτες όπως για παράδειγμα το μέσο ή διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα στο εκάστοτε κράτος μέλος, η στατιστική της κατανάλωσης των νοικοκυριών, ο ελάχιστος νόμιμος μισθός, εφόσον υπάρχει, και το επίπεδο των τιμών. Αυτό το ελάχιστο εισόδημα μπορεί επιπλέον να προσαρμόζεται ή να συμπληρώνεται για την κάλυψη ειδικών αναγκών. Πρόκειται κυρίως για ενισχύσεις στον τομέα της στέγασης και για πολιτικές που εγγώνονται την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περιθαλψής ή την ανάληψη της εξάρτησης που ασκούνται ήδη σε διάφορα κράτη μέλη. Η ΕΟΚΕ

⁽²⁸⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 221 της 28.8.1989 και ΕΕ C 128/10 της 18.5.2010.

⁽²⁹⁾ Βλ. σημείο 10.

⁽³⁰⁾ Σύσταση της Επιτροπής της 3ης Οκτωβρίου 2008, 2008/867/ΕΚ, ΕΕ L 307 της 18.11.2008.

⁽³¹⁾ Βλ. σημείο 8.

⁽²⁷⁾ Βλ. σημείο 5.

στηρίζει την πρωτοβουλία του Κοινοβουλίου ⁽³²⁾ στο βαθμό που στοχεύει στη βελτίωση της σύστασης του Συμβουλίου του 1992 και αναφέρει ότι «η κοινωνική πρόνοια πρέπει να παρέχει επαρκές ελάχιστο εισόδημα για μια αξιοπρεπή ζωή, τουλάχιστον σε επίπεδο ανώτερο του επιπέδου κινδύνου φτώχειας». Ωστόσο, θα πρέπει να παρακολουθούνται οι πιθανές αλληλεπιδράσεις μεταξύ αυτής της εγγύησης εισοδήματος, είτε συνδέεται είτε όχι με παρεμφερείς παρεμβάσεις όπως η ενίσχυση στον τομέα της στέγασης, και άλλων παροχών κοινωνικής ασφάλισης. Θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες ούτως ώστε οι δικαιούχοι των επιδομάτων κοινωνικής ασφάλισης να μην περιέρχονται σε λιγότερο ευνοϊκές καταστάσεις, γεγονός που θα επέφερε προφανή ανεπιθύμητα αποτελέσματα.

4.3 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η καθιέρωση ελάχιστου εισοδήματος θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο ενεργητικών πολιτικών κοινωνικής ένταξης και πρόσβασης σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες. Από αυτήν την άποψη, στηρίζει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽³³⁾, το οποίο «προτείνει να εξετάσουν ενεργά τα κράτη μέλη μια πολιτική ελάχιστου μισθού, προκειμένου να αντι-

μετωπιστεί ο αυξανόμενος αριθμός των “εργαζόμενων φτωχών” και να καταστεί η εργασία βιώσιμη προοπτική για όσους είναι απομακρυσμένοι από την αγορά εργασίας». Η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης ότι δεν θα πρέπει να αγνοηθεί η περίπτωση των ατόμων που αδυνατούν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας λόγω ηλικίας, υγείας ή αναπηρίας. Συμμερίζεται την άποψη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽³⁴⁾ ότι «η ενεργητική ένταξη δεν πρέπει να αντικαταστήσει την κοινωνική ένταξη» και «ένα ελάχιστο εισόδημα και προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές κοινωνικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας πρέπει να είναι διαθέσιμες ανεξαρτήτως της ικανότητας συμμετοχής ενός προσώπου στην αγορά εργασίας».

4.3.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την άποψη ότι η προοδευτική καθιέρωση μιας εγγύησης πόρων είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση του στόχου της μείωσης της φτώχειας που περιλαμβάνεται στη στρατηγική Ευρώπη 2020 και θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσω ενός νέου μηχανισμού, ο οποίος θα στηρίζει πιο αποτελεσματικά τις πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας που ασκούνται στα διάφορα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 14 Ιουλίου 2010.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI

⁽³²⁾ Βλ. σημείο 8.

⁽³³⁾ Βλ. σημείο 8.

⁽³⁴⁾ Βλ. σημείο 8